

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ро. вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДОМІНАЛЬНІ ВИБОРИ І ЧОТИРИ ГРІХИ СМЕРТЕЛЬНІ.

ІV. СЕНАТ І ПОГО РЕФОРМА.

Приступаємо со страхом божим до четвертого гріха смертельного, від якого мають спасити Канаду сьогоднішні вибори, "спасити об'язково раз на завжди". Цим четвертим смертельним гріхом, через який парламент не може бути продуктивним, є сенат... так кажуть нам ліберали і прогресисти. Отож виберіть мене назад, каже Кінг, а я вкорочу життя сенатові.

Що то є сенат? В Канаді сенат є верхньою палатою парламенту. Він в Канаді є тим, чим в Англії є палата лордів. Тільки-ж канадський сенат має більшу силу і право, чим в Англії палата лордів. Вага цілком світу, у всіх "демократичних" парламентарних країнах, є двох-палатна система. Велика аристократія в Європі, уступаючи напором мас, що йшли під прапором молоді буржуазії проти феодалізму, забезпечила собі сенат, або іншу палату. Тому і в Канаді конфедерації, як європейській політиці, та ще й аристокративно-бюрократичної марки, встановили сенат тільки далеко не на вінець європейських сенатів. В деяких країнах Європи, а навіть в З'єднених Державах, сенаторів вибирають самі маси, як і парламентарних послів; в деяких полюблюють вибирати, а полюблюють королю назначують, а в Канаді сенаторів назначують прем'єри і то на ціле життя.

Отже сенати, або верхні палати є притулкомом для всіх бюрократів, ветеранів політики і сидять вони там не для того, щоб радити країну, а для того, щоб контролювати роботу парламенту, роботу "представників народу". Не у всіх сенатів ці верхні палати права бувають однакові. Деяким верхнім палатам, як от наприклад англійській палаті лордів, обмежено права, але в Канаді сенат є самодержавцем. Кожен закон, ухвалений парламентом, мусить йти через верхню палату. Цей закон палата може потвердити, виправити, назад в парламент завернути для виправлення, або кинути до коша. В Англії, наприклад, коли палата лордів два рази відкине ухвалений парламентом закон, то третій раз парламент має право ухвалити цей закон понад голову палати лордів. Одним словом палата лордів в Англії, це інституція, в якій доживають свої дні старі аристократичні особи, отримуючи добру пенсію. Про їхню політичну роботу, про роль тої партії в політиці взагалі мало чути.

Та не так мяться справа в Канаді. В Канаді сенат — це капіталістично-бюрократичний самодержавець. Парламент може ухвалювати закони, а сенат може кидати їх до коша, що він час від часу і робить, головню тоді, коли парламент і уряд складається з більшості одної партії, а сенат з другої. Перед приходом до влади ліберального уряду Кінга, в Канаді через довгий час була при владі консервативна партія. Тож вона вже постаралась, щоб посадити в сенаті своїх людей. Тому ліберальному уряду Кінга прийшлося працювати під контролею консервативного сенату, який все підставляв урядові Кінга ноги. Минулого літа уряд хотів побудувати кілька залізничних колій між фермерськими місцевостями, і ці законопроекти парламенту сенат кинув до коша, бо цих залізничних "бренчів" державної залізниці не хотів Сіпіар. А то ще недавно задумав був сенат передати цілу селянську (державну) залізницю Сіпіарові і тільки крич, щоб підняв зі всіх сторін, усунув на деякий час цю передачу.

Кінг обіцяє зреформувати сенат, зменшити його права. Але це тільки виборча уловка. Протягом останніх тридцять років обидві партії — консервативна і ліберальна — все обіцяли в своїх виборчих платформах зреформувати сенат, а після виборів, прийшовши до влади, старались лише посадити в сенаті своїх людей. Те саме робить тепер прем'єр Кінг. Він каже, що зреформує сенат і що зберіє вже підписи ліберальних та прогресивних сенаторів, які самі будуть голосувати за реформу сенату. (Після так званого Бритіш Порт Америка Ект сенат можна зреформувати тільки за його власною згодою.)

Та з того всего вийде ніщо. Кінг, проголошуючи вибори, зробив вже кілька "заслужених" ліберальних сенаторами, але не тому, щоб сенат зреформувати, а тому, щоб в разі поразки при виборах, ліберали мали силу в сенаті та відтак кидали до коша ухвалі "неліберального" парламенту.

Так консервати та ліберали робили під час кожних виборів, те саме вони роблять й тепер. В дійсності сенат не тільки треба зреформувати, але його треба зовсім усунути. Він національного бажання не представляє навіть в розумінню буржуазної демократії. Він тепер представляє Сіпіара, панів з "Банк оф Монреал". В нему сидять заїлі бюрократи, політичні трупи, відстаї навіть від буржуазної демократії індивідууми, яких давно пора віддати в політично-історичний архів.

Що це за люде сидять тепер в сенаті можна собі уявити з "вагірених" промов деяких сенаторів, виголодених минулого року, коли кинено до коша законопроект парламенту про будівництво державних залізниць на фармах.

Сенатор Дж. Ліч-Стантон, виступаючи проти будівництва залізниць на фармах (тому, що Сіпіар не хотів мати конкуренції) сказав:

"Нам кажуть, що нашим об'язком є побудувати залізницю для тих людей, які 15 літ тому назад забрали землі по 30 миль від залізниць. Чим ми себе зобов'язували супроти цих людей? Нехай би були брали фармах дозвіл залізниць, а не лізли в дікі цуці — а тепер хочуть, щоб інші провінції понесли кошти будівництва ім залізниць."

А інший сенатор просто сказав, щоб замість залізниць, яких фермерам потрібно лише під час жнив, запровадити в тих місцевостях троях або чотирьох-тоннові "мотор-троки" і ними перевозити збіжжя, а інший час року хай фермери ходять пішки. Це на фармах, там де тяжко возом проїхати, сенатор радить запровадити "мотор трокі" для перевозу збіжжя. У відпо-

від на це "Трейн Гроверс Гайд" радить краще запровадити в таких місцевостях для перевозу збіжжя, замість мотор-троків — аероплани.

Такий то четвертий гріх смертельний в особі сенату сидить на плечах праціючій Канаді. І його нема що вже реформувати. Гнилого трупа не удоровиш ніякими реформами. Його треба віддати в архів, замулювати. А цього не зробить ні Кінг ні Мієн. Це може зробити тільки робітничо-фармерський уряд Канади, при повній піддержці працюючих мас цілої країни.

Робітник.

ТЯГА НА УКРАЇНУ.

В порядку денному життя української еміграції за кордоном чим раз частіше стає питання про поворот на Україну. І поворотці зараз є не тільки серед простих імгрантів. Є вони й серед політичних партій у е-рив, у с-д. Все жадна група це може відмахнутися від питання про рееміграцію. Їхати готові всі — такий лям-тмотив емігрантських настроїв. Дехто ставить застереження, робить додатки... Однак, противників повороту осталося дуже мало. Інтерес до життя й будівництва на радянських землях надзвичайно підвищився. Кожна звістка, кожний друкований клаптик паперу, що залітає в емігрантський закуток, робить вражіння. Газети з України, особливо "Вісти" і київська "Пролетарська Правда", переходять з рук до рук. За них платять великі гроші і одно число "Вістей" продається в 5—6 раз дорожче від тихих розміром європейських газет. Правда, емігрантське око ще не йме повної віри до радянської преси, бо вухом їх часом наповнюється галасом буржуазної, особливо російської емігрантської преси та галасом сичанням різних агентів Петлюри й Шановала, що залятали по глухих кутках радянських земель і шалють у листах свої пашквільні "інформації" за кордон. Але із уст тих же таємних інформаторів від часу до часу проринається, як луна, справжній гомін великого руху творчих процесів з червоних земель.

І от найбільшою ідеєю і основною темою за останній час в життю українського емігрантського населення є поворот до дому, не звважаючи на що. І навіть отамани й керівники, після остаточного провалу всіх змагань боротьби з комуністами, похитнулися відворуч, в бік радянської влади. Слідом за Винниченком, що заявив бажання повернутися до більшовиків і цим скаламутив воду не в однім емігрантським болоті, говорять про поворот Шановала, Григорієва, генерала Петрова і цілої низки колонишних емігрантських вождарів.

Але... стримує жак за минулі злочини і за можливість розплати на суді перед лицем трудящих. Залаякана психологія емігранта просякнута брехнями буржуазної продажно-

преси, ще й досі живе вражіннями й емоціями 1918—1920 років, часів жорстокої кривавої боротьби. Сучасний стан радянської України їм зовсім невідомий.

Найбільше страшить емігрантів покіяна, але для них ще жива "ЧК". А поза цим вже дуже мало лишилося ентузіастів жовто-блакитного стягу. Всі нишком тільки й мріють про поворот на лоно радянської батьківщини. Але висловити це публично не звважаються, бо це погрожує позбавленням "субсидій" і всіх емігрантських благ, що даються щедро рукою чехословацького буржуазного господаря.

Так настроєний загаль. Що радянська влада міцніє, це вже й сліпим стає очевидним. Визнання Радянського Союзу навіть найдужими імперіалістичними державами і розвиток торговельних зносин з ними — являється живим і свідченням факту тривалості й зросту влади рад. Тому губить віра і в походи отаманів і в ріжні "блочки" і в можливі безперечення, що еміграція лівіє та міняє ідейні віхи ще й через свій неймовірно тяжкий матеріальний стан. Найкращий професор у Чехії має на утримання 100 карб.; а звичайний 70—80 карб.; що-ж торкається студентів, то вони отримують усього 14 карб. на рад. гроші. Коли взяти під увагу до рожничку на харч, то цього страшенно мало... А крім цього в Чехословацькій велике безробіття, і навіть своїх громадян Чехи невідлі задволюють роботом. Час припинення видачі стипендій і допомог наближається, і в страшній погрозі — висовується живе й бодуче питання: що робити?

Щілинка навіть для фізичного існування емігрантства з кожним днем стає чим раз вузкою. Розуміння цього штовхає навіть вищі "ранги" еміграції думати про поворот на Україну. Через це професори, вчені кооператори, діячі і всікі "кваліфіканти" останніми часами стали оббивати пороги радянського Повпреда.

А про звичайних рядових не доводиться вже й говорити... В однім празьким консуляті подано більше 2000 заяв про громадянство й переїзд в У.С.Р.п. Ан. Терен.

ДОВКОЛА ПОДІЙ В КИТАЮ.

Події, що відбувалися досі в Китаю, були остільки складні й переплетані, що в загальній сумі складали картину надто неясну.

Тут і сутюкасові вимоги китайського пролетаріату, і національно визвольний рух, і інтереси так своєї "рідної", як і чужоземної буржуазії, і, нарешті, оперечки між самими імперіалістичними державами.

А коли до цього додати ще територіально-політичну розрізаність Китаю й брак пільного зв'язку між окремими областями, стане зрозумілим чому звістки, які одержували ми з Китаю, не давали можливості уявити певні форми, в які виліналися події в Китаю.

Основа всього — це страйковий рух китайських робітників, що працюють на чужоземних підприємствах по великих промислових осередках Китаю. Страйк цей тривав вже чотири місяці. Страйкова хвиля широко розляглася по цілому Китаю, збуджуючи китайського робітника до боротьби за поліпшення умов праці, підви-

щення заробітку то що. Отже одним з вилучених моментів буде розвій і поглиблення класової боротьби в Китаю. Одночасно зрозумілим стане, що всі соціальні схемати на полі сучасних історичних подій в Китаю що далі, все більш набувають ясного, кристалізованого форм.

Передовсім кидается у вічі енергійна організація контр-революційних сил. Китайська воєнщина стає знаряддям розправи з революційним рухом в руках чужоземних імперіалістів.

Відомий володар області Маньчжурії ген. Чанг-Цю-Лін, торік слуга японського капіталу, а нині англійського, зараз широко захожується до боротьби з революційними, зокрема робітничими організаціями Китаю.

Одержані ним останніми днями 5 мільйонів доларів від англійських капіталістів остаточно "благословляють" його на цей шлях.

В Шангаю, Нанкіні і інших місцях Чанг-Цю-Лінова салдат-

чина громить профспілки, розстрілює страйкерів, заарештовує робітників та студентів. А в Тун-Шіні вірний його слуга Лін-Чін-Лін за одну годину розстріляв та потопив 60 робітників.

З другого боку й китайські купці та промисловці, побачивши як далеко зайшли в своїх вимогах китайські робітники, намагаються зовсім залишити фронт боротьби за національне визволення Китаю, а значить, і допомогу страйкерам.

Крім того їх починає дошкряпати дуже бойкот англо-японських товарів, який вони продавали досі.

Токим чином плутанина подій в Китаю розгортається в досить ясну картину. Одна з її основ — класова боротьба. Буржуазія ривієє є дини й фронт і "рідна" китайська по-

чиная лучитися з чужоземною. В таких умовах китайській робітничій класі не під силу відразу примусити капіталістів скасувати навязані Китаєві нерівні договори.

Він зараз мусить поставити імперіалістам більш обмежені вимоги: підвищення заробітної платні, поліпшення умов праці і визнання підприємцями професійних спілок, як єдиних і справжніх представників інтересів робітників.

До цього закликає китайський пролетаріат і остання відозва китайської комуністичної партії.

"Боротьба за профспілки" — ось куди мусить бути прикована зараз увага китайського пролетаріату. Від нього залежить і остаточне визволення Китаю від "єдиного ярма, капіталу". В. Орел.

ВЧИМСЯ ВІД НИХ.

Кожна робітничая організація — просвітна, залогова, економічна, чи політична, в перших роках свого існування влаштує свій апарат, виробляє плани для будучої своєї праці, для якої вона організована. Нераз здается, що в організації вже все як слід зготовлено і що нічого вже більше не треба буде змінювати, все в добрім порядку, старанно оброблене, аж ось зайшли якісь політичні чи економічні зміни в суспільний лад і провідники, а також свідомі члени організації починають зауважувати, що статут їхньої організації не відповідає їй і що тактика їхньої організації не відповідає даним економічним й політичним відносинам. Приходиться змінювати статут відповідно до нових соціальних відносин.

Добрі провідники організації і спостергають цих змін, які дійсно працюють для добра організації — без жадного дошлого надумання поступають вперед, а коли справа вимагає, то без жадного сорому вертаються назад, відповідно до тих відносин, серед яких живуть.

Але такі поступовання "вперед", або "назад" наносять часом багато шкоди для організації, бо в кожній робітничій організації є не лише ті члени, які уміють розбиратися в цих справах, але і є такі, які старатимуться всіми силами дезорганізувати всякий робітничий рух, ширити незгоду між темними робітниками, бо лише тоді капіталістична класа може легко поборювати робітників, які вони не мають одної витичної дороги, одної програми й одної мети. Цю шкідливу роботу в організації виконують агенти капіталістичної класи, які через невідомість й через небуважність робітників втискаються до їхніх рядів, а відтак навіть бувають вибрані на ріжні важні пости.

Трапляється багато й ширих робітничих провідників, які приносять шкоду робітничому рухові через свою нетактичність, неумілість студійності економічних й політичних відносин і з таких непорозумінь робітничая організація розбивається на кілька фракцій, в робітничому русі постає хаос, одні других критикують, а організація терпить і не лише дає шкоду організації, але взагалі робітничая класа.

Починає цему є відсталість й невідомість широких працюючих мас. Канадський робітничий рух, якраз тепер знаходиться в такім самім положенні, як ми повише начеркнули. Є в нас ширі, свідомі і добрі провідники, є такі, що йа услугах наших ворогів-капіталістів, а є також й ширі робітники, але невідомі.

Навіть й між українськими робітниками є споре число таких, що вірять в якусь іудустріальну демократію, в знищення капіталізму без всякого проводу політичної партії. І не раз приходиться говорити з цими "синдикалістами", як українським, так й іншими і вони ніяк не можуть зрозуміти того, чому комуністи вступають до

таких реакційних організацій, як А.Ф.П. та інших так званих робітничих організацій. А не можуть вони зрозуміти тому, що в них брак знання по економічному питанню, не уміють студіювати відносин, серед яких живуть, не уміють студіювати психології більшості не свідомої частини робітничої класи та пристосовуватися до того всього, що їх окружає.

Не можна нам поступати так само, як поступають наші товариші в Європі. Ми живемо в цілковито інших політичних і економічних відносинах й мусимо пристосовуватися до них, так само, як вони до своїх. Те, що ми зараз переживаємо, то наші товариші в Європі вже давно пережили. Але ми можемо зараз дуже багато навчитися від наших європейських товаришів, а це з їхньої минувшини. Там в Європі й зараз не все ще гаразд. Старі політичні партії й професійні спілки все ще знаходяться під контролею реакційних провідників, але комуністи, працюючи в цих реакційних спілках, здобули собі довіру в широкого членства. Добрий примір можемо взяти також й від британських комуністів: вони кожного року виносять просбду до Партії Праці, аби та прийняла їх і кожного року Партія Праці відкидає їхню просбду, але кожного року при голосуванні в Партії Праці над прийняттям комуністів, комуністи здобувають не тисячі, а сотки тисяч нових голосів.

А на нарадах трейд-юніонного конгресу, що розпочався 8 вересня в Скарборо, в Англії, показалося, що комуністи здобули багато більше, як можна було надіятися і цим величавим здобутком комуністів затрівожилася вся буржуазна преса в Англії.

Це значить праця в середині реакційних організацій, це значить "вищодування назад" і поступовання вперед, це значить умілість пристосовуватися до економічних і політичних відносин. Це є досить тяжка ідейна й тактична праця кількох тисяч свідомих борців-комуністів і ми можемо сміло сказати, що лише така праця, лише така тактика комуністів

вирве робітників з рук реакції та поведе його на дійсний шлях боротьби й побіди.

Тому й ми повинні вчитися від них — наших європейських товаришів, залишити забавки над робітничим рухом, а взятися до спільної праці над будівнянням одного сильного робітничого боевого фронту, над яким працюють наші товариші в капіталістичних державах Європи.

М. С.

ЕЛЕКТРОФІКАЦІЯ УКРАЇНИ.

Електрофікація дніпровських порогів на Україні набирає великої ваги. Через Харків до Запоріжжя приїхала з Москви спеціальна комісія Вищої Ради Народнього Господарства і Держплану з т. Троцьким на чолі. Комісія, в склад якої входять інженери, головню спеціалісти гідротехніки і електротехніки, має на місці докладно висвітлити питання, коли буде дана змога практично розпочати будівництво електростанції, вартість цієї роботи для потреб фабричної промисловості і сільського господарства.

В розмові з кореспондентом Рату з Троцьким сказав, що користь від електрофікації дніпровських порогів буде велика, тим більше, що довкола на невеликій площі зустрічаються особливі природні умови, що є великою рідкістю в природі: метал, вугля, водянна течія, що її можна використати як безплатну силу.

Що до фінансових джерел, то й цього питання не можна вирішити, бо воно залежить від загальних висновків комісії. Коли-б ухвалено було приступити до виконання будівельної програми в найближчому часі, то необхідно треба було-б брати асигнування з державного бюджету, з позички господарського відбудови та з промислового фонду, коли його буде отворено.

Далі т. Троцький сказав, що він уважає цілком за можливе притягнення до цієї колосальної будови закордонного капіталу. Звичайно, каже т. Троцький, не може бути й мови про те, щоб взяти цілу будову в концесію. Під іменем цієї будови треба розуміти цілу групу ріжних підприємств.

Мова мовиться про реорганізацію старих металургічних заводів, про утворення нових, про будову заводу для виробу алюмінію, про створення нових хемічних виробств, про електрофікацію гірничої справи, про шлюзування Дніпра, про переведення залізничної магістралі і т. и. і т. и.

На закінчення розмови т. Троцький сказав:

"Ми не повинні починати будови раїш, ніж зможемо піднести це велетенське діло на своїх плечах, але й не пізніше, ніж цього вимагають загально-транспортні потреби Радянського Союзу, в цілому та України зокрема."

Голова Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету т. Петровський присвятив питання електрофікації Дніпра велику статтю в "радянській пресі, в якій значає величезне значіння цього діла для України і для цілого С.Р.С.Р. Він каже, що ця колосальна будова буде коштувати 130 мільйонів карбованців. І коши Радянський Союз мав ще два добрих врожаї, він внесе цю будову на власних плечах.

Вся преса Радянського Союзу багато пише про цей величезний план. Думають, що сама будова візьме приблизно 10 літ. Коли-б цей план здійснено, Катеринославщина, Дніпрощина, а почасті й Херсонщина вкрілася-б цілим рядом нових величезних підприємств, піднеслася-б сільське господарство, проведено-б воду в степові засушливі райони, а по Дніпрі поплили-б з моря великі морські кораблі в гліб України.

Радянська влада обговорює нині план одного з найбільших будівництв старої Європи.